

PROGRAMACIÓN DE EDUCACIÓN PLÁSTICA E VISUAL

1º e 3º da ESO
LOMCE

CURSO 2016/2017

Juan Manuel Fandiño Barros

CONTENIDO

0.1 INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.....	4
0.2 OBXECTIVOS DA EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA.....	5
0.3 COMPETENCIAS CLAVE	6
1.1 CONTIDOS 1ºESO	7
1.2 CITERIOS DE AVALIACIÓN 1º ESO	9
1.3 COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE 1º.....	11
1.4 METODOLOXÍA DIDÁCTICA 1º ESO	17
1.5 MATERIAIS E RECURSOS 1º.....	17
1.6 CONTRIBUCION Ó PLAN LECTOR 1º.....	17
1.7 CONTRIBUCIÓN Ó PROXECTO TICS 1º	17
1.8 CONTRIBUCIÓN Ó PROXECTO LINGÜÍSTICO	18
1.9 SECUENCIACIÓN TEMPORAL 1º da ESO.....	18
1.10 PROCESO DE AVALIACIÓN DE 1º da ESO.....	19
1.11 CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN 1º da ESO.	27
1.11.b ALUMNADO COA MATERIA PENDENTE DE 1 ºESO (LOE)	27
1.12 MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....	27
1.13 CRITERIOS DE AVALIACIÓN Á PROGRAMACIÓN DE 1º	28
1.14 ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS 1º	28
1.15 MÍNIMOS 1º da ESO	28
3.1 CONTIDOS DE 3º DA ESO	30
3.2 CRITERIOS DE AVALIACIÓN DE 3º DA ESO	31
3.3 COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE 3º.....	33
3.4 METODOLOXÍA DIDÁCTICA 3º ESO	37
3.5 MATERIAIS E RECURSOS 3º.....	38
3.6 CONTRIBUCION Ó PLAN LECTOR 3º.....	38
3.7 CONTRIBUCIÓN Ó PROXECTO TICS 3º	38

3.8 CONTRIBUCIÓN Ó PROXECTO LINGÜÍSTICO 3º da ESO	38
3.9 SECUENCIACIÓN TEMPORAL 3º da ESO.....	38
3.10 PROCESO DE AVALIACION 3º da ESO.....	39
3.11 CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN 3º da ESO.	45
3.11b ALUMNADO COA MATERIA PENDENTE DE 3ºESO (LOE)	46
3.12 MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....	46
3.13 CRITERIOS DE AVALIACIÓN Á PROGRAMACIÓN DE 3º	46
3.14 ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS.....	47
3.15 MÍNIMOS de 3º da ESO.....	47
SINATURAS.....	48

0.1 INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

Segundo o aparecido no DOG Núm. 142 do Mércores, 29 de xullo de 2015:

A modificación realizada pola **Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro**, para a mellora da calidade educativa, na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, establece unha nova organización da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.

En desenvolvemento normativo posterior, o **Real decreto 1105/2014, do 26 de decembro**, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato, estableceu o currículo básico desas dúas etapas.

O **Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia**, dítase en exercicio das competencias propias de Galicia no desenvolvemento dos aspectos básicos regulados a nivel estatal.

Así mesmo, o Ministerio de Educación, Cultura e Deporte ditou o **Real decreto 665/2015, do 17 de xullo**, polo que se desenvolven determinadas disposicións relativas ao exercicio da docencia na educación secundaria obrigatoria, o bacharelato, a formación profesional e as ensinanzas de réxime especial, á formación inicial do profesorado a ás especialidades dos corpos docentes de ensinanza secundaria.

Introdución

Se noutras épocas históricas era a palabra, tanto na súa expresión oral como escrita, a principal forma de expresión e de transmisión de ideas e sentimentos, non cabe dúbida de que na época na que estamos inmersos/as a imaxe cobrou un protagonismo sen precedentes en ningunha outra época da historia da humanidade.

A materia de Educación Plástica, Visual e Audiovisual parte dos bloques impartidos na educación primaria na área de Educación Artística. A parte destinada á educación plástica xa anticipaba os mesmos bloques dos que parte a materia en ESO, baixo as denominacións de "Educación audiovisual", "Debuxo técnico" e "Expresión artística".

Nos tres primeiros cursos da ESO esta materia estrutúrase en tres bloques: "Expresión plástica", "Comunicación audiovisual" e "Debuxo técnico". En cuarto da ESO os bloques nos que se estrutura a materia son: "Expresión plástica", "Debuxo técnico", "Fundamentos do deseño" e "Linguaxe audiovisual e multimedia".

O bloque de "Expresión plástica" experimenta con materiais e técnicas diversas na aprendizaxe do proceso de creación. Inténtase darlle ao alumnado unha maior autonomía na creación de obras persoais, axudando a planificar mellor os pasos na realización de proxectos artísticos, tanto propios coma colectivos.

Analízanse as características da linguaxe audiovisual desde a cal se realiza a análise crítica das imaxes que nos rodean. Faise, tamén, especial fincapé no uso das tecnoloxías da información e da comunicación aplicadas á imaxe.

No bloque titulado "Debuxo técnico" trasládanse coñecementos teórico-prácticos sobre formas xeométricas e sistemas de representación, e aplícanse estes coñecementos á resolución de problemas e á realización de deseños.

No cuarto curso, considerando a madureza do alumnado e os coñecementos adquiridos, incorpórase o bloque de "Fundamentos do deseño", que vai permitir o coñecemento dos fundamentos do deseño nas súas diferentes áreas, desenvolvendo, desde un punto de vista práctico, os coñecementos adquiridos no resto de bloques.

0.2 OBXECTIVOS DA EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA

A educación secundaria obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e nas alumnas as capacidades que lles permitan:

a) Asumir responsablemente os seus deberes no traballo diario, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.

e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.

g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.

l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.

m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuindo á súa conservación e á súa mellora.

n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersonal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

0.3 COMPETENCIAS CLAVE

O ensino secundario obrigatorio potenciará a adquisición e avaliación das competencias clave

- Comunicación lingüística (CCL).
- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía(CMCCT).
- Competencia dixital (CD).
- Aprender a aprender (CAA).
- Competencias sociais e cívicas (CSC).
- Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).
- Conciencia e expresións culturais (CCEC).

1.1 CONTIDOS 1ºESO

Táboa I	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso	
Obxectivos	Contidos	Comp. clave
Bloque 1. Expresión plástica		
b, f, n	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Elementos configurativos da imaxe: punto, liña e plano. ▪ B1.2. Aprecio do uso que os/as artistas fan do punto, a liña e o plano para aplicalo ás propias composicións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
b, f, n	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. O punto como o elemento máis sinxelo na comunicación visual. ▪ B1.4. Posibilidades gráficas e expresivas da liña en relación ao seu trazado, o seu grosor ou a súa velocidade. ▪ B1.5. Calidades do plano como elemento compositivo e como construtor de volume. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CCEC ▪ CAA
a, c, d, n, o	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Elementos de expresión plástica: liña, textura e cor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
a, f, n	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7. Composición: elementos. ▪ B1.8. O ritmo na composición. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CCL ▪ CCEC
a, c, d, n	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.9. A cor coma fenómeno físico e visual. Mestura aditiva e mestura substractiva. ▪ B1.10. Círculo cromático. Cores complementarias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
a, c, f, o	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.11. Texturas naturais e artificiais. Capacidade expresiva das texturas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE
b, c, e, f, g, n	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.12. Materiais e técnicas de debuxo e pintura. Técnicas plásticas: secas, húmidas e mixtas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA
▪ Bloque 2. Comunicación audiovisual		
a, c, d, e, f	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Imaxe e a comunicación visual. Iconicidade. Graos de iconicidade. Imaxe figurativa e imaxe abstracta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD
a, c, f, l, o	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Comunicación visual. Símbolos e iconas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD
c, f, g, i, h, o	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. O cómic: medio de expresión. Linguaxe do cómic. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
a, c, eh, ñ, o	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Comunicación visual: características e elementos que interveñen nela. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

a,d,e,f,h,o	▪ B2.5. Funcións das mensaxes na comunicación visual e audiovisual.	▪ CCL ▪ CD
▪ Bloque 3. Debuxo técnico		
b,n,o	▪ B3.1. Elementos xeométricos fundamentais: punto, liñas e direccións. Posicións relativas entre rectas: paralelas, cortantes e perpendiculares.	▪ CAA
b,f,n,o	▪ B3.2. Manexo da escuadra e cartabón para o trazado de paralelas, perpendiculares e rectas a 45°.	▪ CMCCT
b,n,o	▪ B3.3. Circunferencia e círculo. A circunferencia como lugar xeométrico básico no plano.	▪ CD
b,f,n,o	▪ B3.4. Manexo do compás. Dividir a circunferencia en dous, catro, seis ou oito partes iguais, usando o compás. Realizar motivos decorativos co manexo do compás.	▪ CMCCT
b,n,o	▪ B3.3. Circunferencia e círculo. A circunferencia como lugar xeométrico básico no plano.	▪ CD
b,f,n,o	▪ B3.4. Manexo do compás. Dividir a circunferencia en dous, catro, seis ou oito partes iguais, usando o compás. Realizar motivos decorativos co manexo do compás.	▪ CMCCT
b,o	▪ B3.5. Ángulos. Clasificación de ángulos y posicións relativas. ▪ B3.6. Trazado de ángulos con escuadra e cartabón.	▪ CSIEE
b,f,o	▪ B3.7. Realizar operacións con ángulos. Medidas angulares. Transporte de medidas angulares.	▪ CMCCT
b, o	▪ B3.8. Bisectriz dun ángulo. A bisectriz como lugar xeométrico básico no plano.	▪ CCEC
b,f,g,o	▪ B3.9. Concepto de medida. Operacións con segmentos coa axuda da regra ou utilizando o compás.	▪ CMCCT
b, o	▪ B3.10. Mediatriz dun segmento. A mediatriz como lugar xeométrico básico no plano.	▪ CMCCT
b,f,o	▪ B3.11. Teorema de Thales. Aplicacións do teorema de Thales para dividir un segmento en partes iguais e para a escala dun polígono.	▪ CSIEE ▪ CCEC
b,g,f,o	▪ B3.12. Lugares xeométricos fundamentais. Circunferencia, mediatriz, bisectriz e mediana.	▪ CMCCT
b,n,o	▪ B3.13. Triángulos. Clasificación dos triángulos en función dos seus lados e dos seus ángulos. Propiedade fundamental dos triángulos.	▪ CCEC
b,f,n,o	▪ B3.14. Construción de triángulos.	▪ CAA
b,f	▪ B3.15. Liñas e puntos notables dos triángulos. Alturas, medianas, bisectrices	▪ CSIEE

	e mediatrices dos triángulos.	
b, f	▪ B3.16. Triángulo rectángulo: características e construción dun.	▪ CMCCT
b,n	▪ B3.17. Cuadriláteros: clasificación e propiedades.	▪ CCEC
b,f,n	▪ B3.18. Construción de cuadriláteros.	▪ CAA
b,f,n	▪ B3.19. Polígonos. Polígonos regulares e irregulares. Clasificación dos polígonos.	▪ CCEC
b,f,n,o	▪ B3.20. Construción de polígonos regulares inscritos nunha circunferencia.	▪ CMCCT

1.2 CITERIOS DE AVALIACIÓN 1º ESO

Bloque 1

- B1.2. Identificar os elementos configuradores da imaxe.
- B1.2. Experimentar coas variacións formais do punto, o plano e a liña.
- B1.3. Expresar emocións utilizando distintos elementos configurativos e recursos gráficos: liña, puntos, cores, texturas, claroscuros, etc.
- B1.4. Identificar e aplicar os conceptos de equilibrio, proporción e ritmo en composicións básicas.
- B1.5. Experimentar coas cores primarias e secundarias.
- B1.6. Transcribe texturas táctiles a texturas visuais mediante as técnicas de frottage, utilizándoas en composicións abstractas ou figurativas.
- B1.7. Coñecer e aplicar as posibilidades expresivas das técnicas gráfico-plásticas secas, húmidas e mixtas: témpera, lapis de grafito e de cor; colaxe.

Bloque 2

- B2.1. Recoñecer os graos de iconicidade en imaxes presentes no ámbito comunicativo.
- B2.2. Distinguir e crear tipos de imaxes segundo a súa relación significante-significado: símbolos e iconas.
- B2.3. Analizar e realizar cómics aplicando os recursos de adecuadamente.
- B2.4. Diferenciar e analizar os elementos que interveñen nun acto de comunicación.
- B2.5. Recoñecer as funcións da comunicación.

Bloque 3

- B3.1. Comprender e empregar os conceptos espaciais do punto, a liña e o plano.
- B3.2. Construír distintos tipos de rectas, utilizando a escuadra e o cartabón, despois de repasar previamente estes conceptos.
- B3.3. Coñecer con fluidez os conceptos de circunferencia, círculo e arco.
- B3.4. Utilizar o compás, realizando exercicios variados para familiarizarse con esta ferramenta.

- B3.5. Comprender o concepto de ángulo e bisectriz e a clasificación de ángulos agudos, rectos e obtusos.
- B3.6. Estudar a suma e a resta de ángulos, e comprender a forma de medilos.
- B3.7. Estudar o concepto de bisectriz e o seu proceso de construción.
- B3.8. Diferenciar claramente entre recta e segmento tomando medidas de segmentos coa regra ou utilizando o compás.
- B3.9. Trazar a mediatriz dun segmento utilizando compás e regra, e tamén utilizando regra, escuadra e cartabón.
- B3.10. Estudar as aplicacións do teorema de Thales.
- B3.11. Coñecer lugares xeométricos e definilos.
- B3.12. Comprender a clasificación dos triángulos en función dos seus lados e dos seus ángulos.
- B3.13. Construír triángulos coñecendo tres dos seus datos (lados ou ángulos).
- B3.14. Analizar as propiedades de puntos e rectas característicos dun triángulo.
- B3.15. Coñecer as propiedades xeométricas e matemáticas dos triángulos rectángulos, e aplicarlas con propiedade á construción destes.
- B3.16. Coñecer os tipos de cuadriláteros.
- B3.17. Executar as construcións máis habituais de paralelogramos.
- B3.18. Clasificar os polígonos en función dos seus lados, recoñecendo os regulares e os irregulares.
- B3.19. Estudar a construción dos polígonos regulares inscritos na circunferencia.

1.3 COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE 1º

As relacións entre as competencias clave e os estándares de aprendizaxe en 1º serán:

Táboa II	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso						
Estándares de aprendizaxe	Comp. clave						
Bloque 1. Expresión plástica	CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCEC
<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.1.1. Identifica e valora a importancia do punto, a liña e o plano, analizando de xeito oral e escrito imaxes e producións gráfico plásticas propias e alleas. 							X
<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.2.1. Analiza os ritmos lineais mediante a observación de elementos orgánicos na paisaxe, nos obxectos e en composicións artísticas, empregándoos como inspiración en creacións gráfico-plásticas. 				X			
<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.2.2. Experimenta co punto, a liña e o plano co concepto de ritmo, aplicándoos de forma libre e espontánea. 						X	
<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.2.3. Experimenta co valor expresivo da liña e o punto e as súas posibilidades tonais, aplicando distintos graos de dureza, distintas posicións do lapis de grafito ou de cor (tombado ou vertical) e a presión exercida na aplicación, en composicións a man alzada, estruturadas xeometricamente ou máis libres e espontáneas. 							X
<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.3.1. Realiza composicións que transmiten emocións básicas (calma, violencia, liberdade, opresión, alegría, tristura, etc.) utilizando diversos recursos gráficos en cada caso (claroscuro, liñas, puntos, texturas, cores, etc.). 	X						
	CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCEC

	CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.4.1. Analiza, identifica e explica oralmente, por escrito e graficamente, o esquema compositivo básico de obras de arte e obras propias, atendendo aos conceptos de equilibrio, proporción e ritmo. 	X						
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.4.2. Realiza composicións básicas con diferentes técnicas segundo as propostas establecidas por escrito. 						X	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.4.3. Realiza composicións modulares con diferentes procedementos gráfico-plásticos en aplicacións ao deseño téxtil, ornamental, arquitectónico ou decorativo. 						X	X
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.4.4. Representa obxectos illados e agrupados do natural ou do ámbito inmediato, proporcionándoos en relación coas súas características formais e en relación co seu ámbito. 							X
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.5.1. Experimenta coas cores primarias e secundarias, estudando a síntese aditiva e substractiva e as cores complementarias. 					X		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.6.1. Transcribe texturas táctiles a texturas visuais mediante as técnicas de frottage, utilizándoas en composicións abstractas ou figurativas. 						X	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.7.1. Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade. 	X						
	CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCCEC

	CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.7.2. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas. 					X		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.7.3. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas. 							X
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.7.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles, para crear composicións, colaxes mátericas e figuras tridimensionais. 					X		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.7.5. Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos. 					X		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.7.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas. 					X		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.7.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto orde e estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades. 					X		
Bloque 2. Comunicación audiovisual	CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB2.1.1. Diferencia imaxes figurativas de abstractas. 	X						

▪ EPVAB2.1.2. Recoñece graos de iconicidade nunha serie de imaxes.	X						
▪ EPVAB2.1.3. Crea imaxes con distintos graos de iconicidade baseándose nun mesmo tema.			X				
▪ EPVAB2.2.1. Distingue símbolos de iconas.	X						
▪ EPVAB2.2.2. Deseña símbolos e iconas.			X				
▪ EPVAB2.3.1. Deseña un cómic utilizando adecuadamente viñetas e lendas, globos, liñas cinéticas e onomatopeas.	X						
▪ EPVAB2.4.1. Identifica e analiza os elementos que interveñen en actos de comunicación visual.					X		
▪ EPVAB2.5.1. Identifica e analiza os elementos que interveñen en actos de comunicación audiovisual.	X						
▪ EPVAB2.5.2. Distingue a función ou funcións que predominan en mensaxes visuais e audiovisuais.			X				
Bloque 3. Debuxo técnico	CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCEC
▪ EPVAB3.1.1. Traza as rectas que pasan por tres puntos, usando a regra, e resalta o triángulo que se forma.				X			
▪ EPVAB3.2.1. Traza rectas paralelas, transversais e perpendiculares a outra dada, que pasen por puntos definidos, utilizando escuadra e cartabón con suficiente precisión.		X					
▪ EPVAB3.3.1. Constrúe unha circunferencia lobulada de seis elementos, utilizando o compás.			X				
▪ EPVAB3.4.1. Divide a circunferencia en seis partes iguais, usando o compás, e debuxa coa regra o hexágono regular e o triángulo equilátero que se posibilita.		X					

	CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCEC
▪ EPVAB3.5.1. Identifica os ángulos de 30°, 45°, 60° e 90° na escuadra e no cartabón.						X	
▪ EPVAB3.6.1. Suma ou resta ángulos positivos ou negativos con regra e compás.		X					
▪ EPVAB3.7.1. Constrúe a bisectriz dun ángulo calquera, con regra e compás.							X
▪ EPVAB3.8.1. Suma ou resta segmentos, sobre unha recta, medindo coa regra ou utilizando o compás.		X					
▪ EPVAB3.9.1. Traza a mediatriz dun segmento utilizando compás e regra, e tamén utilizando regra, escuadra e cartabón.		X					
▪ EPVAB3.10.1. Divide un segmento en partes iguais, aplicando o teorema de Thales.							X
▪ EPVAB3.10.2. Escala un polígono aplicando o teorema de Thales.						X	
▪ EPVAB3.11.1. Explica, verbalmente ou por escrito, os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, biselector, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos paralelos, etc.).							X
▪ EPVAB3.12.1. Clasifica calquera triángulo, observando os seus lados e os seus ángulos.							X
▪ EPVAB3.13.1. Constrúe un triángulo coñecendo dous lados e un ángulo, ou dous ángulos e un lado, ou os seus tres lados, utilizando correctamente as ferramentas.				X			
	CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCEC

▪ EPVAB3.14.1. Determina o baricentro, o incentro ou o circuncentro de calquera triángulo, construindo previamente as medianas, as bisectrices ou as mediatrices correspondentes.						X	
▪ EPVAB3.15.1. Debuxa un triángulo rectángulo coñecendo a hipotenusa e un cateto.		X					
▪ EPVAB3.16.1. Clasifica correctamente calquera cuadrilátero.							X
▪ EPVAB3.17.1. Constrúe calquera paralelogramo coñecendo dous lados consecutivos e unha diagonal.				X			
▪ EPVAB3.18.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.							X
▪ EPVAB3.19.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, inscritos nunha circunferencia.		X					
	CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCCEC

1.4 METODOLOXÍA DIDÁCTICA 1º ESO

metodoloxías activas e fomento do rol activo do alumnado Débese fomentar a creatividade, tanto no traballo individual como no traballo colaborativo e a aprendizaxe por proxectos orientados á realización de tarefas.

Metodoloxía inclusiva fomentando o traballo en grupo e tendo especial sensibilidade á atención á diversidade nas aulas procurando a integración dos coñecementos, os procedementos, as actitudes e as emocións

competencias transversais A comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e da comunicación, o emprendemento, e a educación cívica e constitucional

1.5 MATERIAIS E RECURSOS 1º

Diferentes libros de plástica (o alumnado non ten asignado ningún concreto) e vídeos de youtube (métodos de construción de polígonos, etc), así como sitios web na Internet.

Aula de informática onde traballar con programas instalados ou accedendo a Internet.

Aula de plástica con distintos útiles e materiais e modelos para traballar distintas técnicas collage, carboncillo, pastel, acrílico, etc.

1.6 CONTRIBUCION Ó PLAN LECTOR 1º

Propónselle ó alumnado a lectura de cómics que hai na biblioteca. Recolleráselle un resumo do contido dos mesmos, téndoo en conta no apartado actitudinal.

1.7 CONTRIBUCIÓN Ó PROXECTO TICS 1º

Buscas en Internet. Traballo con programas na aula de informática. Traballo en páxinas en rede.

1.8 CONTRIBUCIÓN Ó PROXECTO LINGÜÍSTICO

O mundo e vocabulario artístico son dunha riqueza enorme sendo moi importantes no dominio lingüístico das persoas, tanto é así, que é considerado unha medida da súa cultura.

1.9 SECUENCIACIÓN TEMPORAL 1º DA ESO

Esta temporalización é meramente orientativa e como guión a seguir. Pódense producir e seguramente o farán- cambios na mesma ó longo do curso debido a que é o primeiro curso desde a entrada desta reforma educativa , contando tamén os imprevistos que se poidan dar, excursións, folgas etc. Os cambios aparecerían na memoria de final de curso.

O terceiro bloque “debuxo técnico” é o que -en xeral- ten menos aprecio entre o alumnado, polo que se dividirá en partes ó longo do curso para evitar o cansancio. Do B3.1 ó B3.18 no primeiro trimestre, quedando, o B3.19 no terceiro.

O primeiro bloque “Expresión plástica” no segundo trimestre.

O segundo bloque “Comunicación audiovisual” no terceiro trimestre xunto con parte do bloque tres.

1.10 PROCESO DE AVALIACIÓN DE 1º DA ESO.

Ó principio de curso realizarase unha **preavaliación** por escrito para coñecer o nivel de partida do alumnado. Tamén se realizarán- en xeral- probas de preavaliación ó principio dos bloques de contido, salvo problemas de tempo no desenvolvemento da materia. Estas preavaliacións poderán ser escritas ou orais facéndolle preguntas á clase en conxunto.

O grao de consecución dos obxectivos farase tomando como referencia os criterios de avaliación sobre os contidos e estándares de aprendizaxe. Para avaliar as competencias clave usarase a táboa II desta programación que relaciona os estándares coas competencias.

Os instrumentos de avaliación serán: a observación directa na clase, a recollida de traballos individuais e en grupo, así como a comprobación dos traballos na Internet, e exames prácticos de comprobación de coñecementos e destrezas.

Cada trimestre farase cómo mínimo unha recollida dos traballos, un exame, e comprobación na aula de informática (salvo no caso de non usarse esta)

Táboa III			
Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso			
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp.* clave
Bloque 1. Expresión plástica			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Elementos configurativos da imaxe: punto, liña e plano. ▪ B1.2. Aprecio do uso que os/as artistas fan do punto, a liña e o plano para aplicalo ás propias composicións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Identificar os elementos configuradores da imaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.1.1. Identifica e valora a importancia do punto, a liña e o plano, analizando de xeito oral e escrito imaxes e producións gráfico plásticas propias e alleas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. O punto como o elemento máis sinxelo na comunicación visual. ▪ B1.4. Posibilidades gráficas e expresivas da liña en relación ao seu trazado, o seu grosor ou a súa velocidade. ▪ B1.5. Calidades do plano como elemento 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Experimentar coas variacións formais do punto, o plano e a liña. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.2.1. Analiza os ritmos lineais mediante a observación de elementos orgánicos na paisaxe, nos obxectos e en composicións artísticas, empregándoos como inspiración en creacións gráfico-plásticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.2.2. Experimenta co punto, a liña e o plano co concepto de ritmo, aplicándoos de forma libre e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE

Táboa III		Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso	
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp.* clave
compositivo e como construtor de volume.		espontánea.	
		<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.2.3. Experimenta co valor expresivo da liña e o punto e as súas posibilidades tonais, aplicando distintos graos de dureza, distintas posicións do lapis de grafito ou de cor (tombado ou vertical) e a presión exercida na aplicación, en composicións a man alzada, estruturadas xeometricamente ou máis libres e espontáneas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Elementos de expresión plástica: liña, textura e cor. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Expresar emocións utilizando distintos elementos configurativos e recursos gráficos: liña, puntos, cores, texturas, claroscuros, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.3.1. Realiza composicións que transmiten emocións básicas (calma, violencia, liberdade, opresión, alegría, tristura, etc.) utilizando diversos recursos gráficos en cada caso (claroscuro, liñas, puntos, texturas, cores, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Composición: elementos. B1.8. O ritmo na composición. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Identificar e aplicar os conceptos de equilibrio, proporción e ritmo en composicións básicas. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.4.1. Analiza, identifica e explica oralmente, por escrito e graficamente, o esquema compositivo básico de obras de arte e obras propias, atendendo aos conceptos de equilibrio, proporción e ritmo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.4.2. Realiza composicións básicas con diferentes técnicas segundo as propostas establecidas por escrito. 	<ul style="list-style-type: none"> CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.4.3. Realiza composicións modulares con diferentes procedementos gráfico-plásticos en aplicacións ao deseño téxtil, 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CSIEE

Táboa III		Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso	
Contidos	Craterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp.* clave
		ornamental, arquitectónico ou decorativo.	
		<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.4.4. Representa obxectos illados e agrupados do natural ou do ámbito inmediato, proporcionándoos en relación coas súas características formais e en relación co seu ámbito. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
<ul style="list-style-type: none"> B1.9. A cor coma fenómeno físico e visual. Mestura aditiva e mestura substractiva. B1.10. Círculo cromático. Cores complementarias. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Experimentar coas cores primarias e secundarias. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.5.1. Experimenta coas cores primarias e secundarias, estudando a síntese aditiva e substractiva e as cores complementarias. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
<ul style="list-style-type: none"> B1.11. Texturas naturais e artificiais. Capacidade expresiva das texturas. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Transcribe texturas táctiles a texturas visuais mediante as técnicas de frottage, utilizándoas en composicións abstractas ou figurativas. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.6.1. Transcribe texturas táctiles a texturas visuais mediante as técnicas de frottage, utilizándoas en composicións abstractas ou figurativas. 	<ul style="list-style-type: none"> CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B1.12. Materiais e técnicas de debuxo e pintura. Técnicas plásticas: secas, húmidas e mixtas. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Coñecer e aplicar as posibilidades expresivas das técnicas gráfico-plásticas secas, húmidas e mixtas: témpera, lapis de grafito e de cor; colaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.7.1. Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.7.2. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
		<ul style="list-style-type: none"> EPVAB1.7.3. Experimenta coas témperas aplicando a 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC

Táboa III		Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso	
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp.* clave
		técnica de diferentes formas (pinceis, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas.	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.7.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles, para crear composicións, colaxes matéricas e figuras tridimensionais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.7.5. Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.7.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.7.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto orde e estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
Bloque 2. Comunicación audiovisual			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Imaxe e a comunicación visual. Iconicidade. Graos de iconicidade. Imaxe figurativa e imaxe abstracta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Recoñecer os graos de iconicidade en imaxes presentes no ámbito comunicativo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB2.1.1. Diferencia imaxes figurativas de abstractas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB2.1.2. Recoñece graos de iconicidade nunha serie de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Táboa III		Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso	
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp.* clave
		imaxes.	
		<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.1.3. Crea imaxes con distintos graos de iconicidade baseándose nun mesmo tema. 	<ul style="list-style-type: none"> CD
<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Comunicación visual. Símbolos e iconas. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Distinguir e crear tipos de imaxes segundo a súa relación significante-significado: símbolos e iconas. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.2.1. Distingue símbolos de iconas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.2.2. Deseña símbolos e iconas. 	<ul style="list-style-type: none"> CD
<ul style="list-style-type: none"> B2.3. O cómic: medio de expresión. Linguaxe do cómic. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Analizar e realizar cómics aplicando os recursos de adecuadamente. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.3.1. Deseña un cómic utilizando adecuadamente viñetas e lendas, globos, liñas cinéticas e onomatopeas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Comunicación visual: características e elementos que interveñen nela. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Diferenciar e analizar os elementos que interveñen nun acto de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.4.1. Identifica e analiza os elementos que interveñen en actos de comunicación visual. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Funcións das mensaxes na comunicación visual e audiovisual. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Recoñecer as funcións da comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.5.1. Identifica e analiza os elementos que interveñen en actos de comunicación audiovisual. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.5.2. Distingue a función ou funcións que predominan en mensaxes visuais e audiovisuais. 	<ul style="list-style-type: none"> CD
Bloque 3. Debuxo técnico			
<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Elementos xeométricos fundamentais: punto, liñas e direccións. Posicións relativas entre rectas: paralelas, cortantes e 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Comprender e empregar os conceptos espaciais do punto, a liña e o plano. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.1.1. Traza as rectas que pasan por cada par de puntos, usando a regra, e resalta o triángulo que se forma. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA

Táboa III		Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso	
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp.* clave
perpendiculares.			
<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Manexo da escuadra e cartabón para o trazado de paralelas, perpendiculares e rectas a 45°. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Construír distintos tipos de rectas, utilizando a escuadra e o cartabón, despois de repasar previamente estes conceptos. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.2.1. Traza rectas paralelas, transversais e perpendiculares a outra dada, que pasen por puntos definidos, utilizando escuadra e cartabón con suficiente precisión. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Circunferencia e círculo. A circunferencia como lugar xeométrico básico no plano. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Coñecer con fluidez os conceptos de circunferencia, círculo e arco. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.3.1. Constrúe unha circunferencia lobulada de seis elementos, utilizando o compás. 	<ul style="list-style-type: none"> CD
<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Manexo do compás. Dividir a circunferencia en dous, catro, seis ou oito partes iguais, usando o compás. Realizar motivos decorativos co manexo do compás. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Utilizar o compás, realizando exercicios variados para familiarizarse con esta ferramenta. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.4.1. Divide a circunferencia en seis partes iguais, usando o compás, e debuxa coa regra o hexágono regular e o triángulo equilátero que se posibilita. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Ángulos. Clasificación de ángulos y posicións relativas. B3.6. Trazado de ángulos con escuadra e cartabón. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Comprender o concepto de ángulo e bisectriz e a clasificación de ángulos agudos, rectos e obtusos. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.5.1. Identifica os ángulos de 30°, 45°, 60° e 90° na escuadra e no cartabón. 	<ul style="list-style-type: none"> CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Realizar operacións con ángulos. Medidas angulares. Transporte de medidas angulares. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Estudar a suma e a resta de ángulos, e comprender a forma de medilos. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.6.1. Suma ou resta ángulos positivos ou negativos con regra e compás. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> B3.8. Bisectriz dun ángulo. A bisectriz como lugar xeométrico básico no plano. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Estudar o concepto de bisectriz e o seu proceso de construción. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.7.1. Constrúe a bisectriz dun ángulo calquera, con regra e compás. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC

Táboa III		Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso	
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp.* clave
<ul style="list-style-type: none"> B3.9. Concepto de medida. Operacións con segmentos coa axuda da regra ou utilizando o compás. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.8. Diferenciar claramente entre recta e segmento tomando medidas de segmentos coa regra ou utilizando o compás. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.8.1. Suma ou resta segmentos, sobre unha recta, medindo coa regra ou utilizando o compás. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> B3.10. Mediatriz dun segmento. A mediatriz como lugar xeométrico básico no plano. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.9. Trazar a mediatriz dun segmento utilizando compás e regra, e tamén utilizando regra, escuadra e cartabón. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.9.1. Traza a mediatriz dun segmento utilizando compás e regra, e tamén utilizando regra, escuadra e cartabón. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> B3.11. Teorema de Thales. Aplicacións do teorema de Thales para dividir un segmento en partes iguais e para a escala dun polígono. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.10. Estudar as aplicacións do teorema de Thales. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.10.1. Divide un segmento en partes iguais, aplicando o teorema de Thales. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.10.2. Escala un polígono aplicando o teorema de Thales. 	<ul style="list-style-type: none"> CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B3.12. Lugares xeométricos fundamentais. Circunferencia, mediatriz, bisectriz e mediana. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.11. Coñecer lugares xeométricos e defínilos. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.11.1. Explica, verbalmente ou por escrito, os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisector, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos paralelos, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> B3.13. Triángulos. Clasificación dos triángulos en función dos seus lados e dos seus ángulos. Propiedade fundamental dos triángulos. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.12. Comprender a clasificación dos triángulos en función dos seus lados e dos seus ángulos. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.12.1. Clasifica calquera triángulo, observando os seus lados e os seus ángulos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
<ul style="list-style-type: none"> B3.14. Construción de triángulos. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.13. Construír triángulos 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.13.1. Constrúe un triángulo coñecendo dous 	<ul style="list-style-type: none"> CAA

Táboa III		Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso	
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp.* clave
	coñecendo tres dos seus datos (lados ou ángulos).	lados e un ángulo, ou dous ángulos e un lado, ou os seus tres lados, utilizando correctamente as ferramentas.	
<ul style="list-style-type: none"> B3.15. Liñas e puntos notables dos triángulos. Alturas, medianas, bisectrices e mediatrices dos triángulos. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.14. Analizar as propiedades de puntos e rectas característicos dun triángulo. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.14.1. Determina o baricentro, o incentro ou o circuncentro de calquera triángulo, construíndo previamente as medianas, as bisectrices ou as mediatrices correspondentes. 	<ul style="list-style-type: none"> CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B3.16. Triángulo rectángulo: características e construción dun. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.15. Coñecer as propiedades xeométricas e matemáticas dos triángulos rectángulos, e aplicalas con propiedade á construción destes. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.15.1. Debuxa un triángulo rectángulo coñecendo a hipotenusa e un cateto. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> B3.17. Cuadriláteros: clasificación e propiedades. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.16. Coñecer os tipos de cuadriláteros. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.16.1. Clasifica correctamente calquera cuadrilátero. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
<ul style="list-style-type: none"> B3.18. Construción de cuadriláteros. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.17. Executar as construcións máis habituais de paralelogramos. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.17.1. Constrúe calquera paralelogramo coñecendo dous lados consecutivos e unha diagonal. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA
<ul style="list-style-type: none"> B3.19. Polígonos. Polígonos regulares e irregulares. Clasificación dos polígonos. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.18. Clasificar os polígonos en función dos seus lados, recoñecendo os regulares e os irregulares. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.18.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
<ul style="list-style-type: none"> B3.20. Construción de polígonos regulares inscritos nunha circunferencia. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.19. Estudiar a construción dos polígonos regulares inscritos na circunferencia. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.19.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, inscritos nunha circunferencia. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT

1.11 CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN 1º DA ESO.

A cualificación dos/as alumnos/as farase tendo en conta os seguintes criterios:

Actividades prácticas. Láminas e traballos: terán un peso na nota global do 60%. En caso de non haber exames sería o 80%.

Probas de exames: terán un peso do 20% sobre a nota global, sendo necesario, para facer media coas outras notas, obter unha nota no exame igual ou superior ó 4.

Actitude: será un 20 % da nota global e terase en conta o comportamento, interese, limpeza, respecto cara ós demais, coidado do equipamento da aula de informática, plan lector e facer as tarefas diarias.

1.11.b ALUMNADO COA MATERIA PENDENTE DE 1 ºESO

Marcaranse 3 entregas parciais de traballos, repartindo os contidos dos temas dados durante os cursos anteriores. As láminas ou traballos realizaranse para entregar en xaneiro, marzo e abril.

Os alumnos que suspendan algunha das probas parciais volveranse a examinar na segunda semana de maio. En caso de suspender, na proba extraordinaria de setembro.

É absolutamente imprescindible a entrega dos traballos para aprobar os parciais e a materia.

1.12 MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Intentarase, na medida do posible propor actividades motivadoras e nas que o alumnado poda expresar a súa particular percepción do entorno.

Por outra banda tamén se intentará realizar actividades en grupo e inclusivas, onde a comunicación e a socialización son tamén importantes.

Dentro deste apartado cobra especial importancia a ATENCIÓN A ALUMNOS CON N.E.E Un alumno ten necesidades educativas especiais cando presenta dificultades maiores que o resto dos alumnos para acceder ás aprendizaxes que se determinan no currículo que lle corresponde pola súa idade (ben por causas físicas, por dificultades ou carencias no ámbito socio-familiar ou por unha historia de aprendizaxe desaxustada) e necesita, para compensar as devanditas dificultades, adaptacións de acceso e/ou adaptacións curriculares significativas en varias áreas dese currículo.

Outro caso significativo é o de persoas con sobredotación intelectual.

Resposta a nivel de alumno/a

- a) O **reforzo educativo**, que é unha estratexia que se dá de modo puntual e esporádico a algún alumno no seu proceso de aprendizaxe.
- b) As **adaptacións curriculares**, consistente nun proceso de toma de decisións sobre os

elementos curriculares, que busca respostas educativas ás necesidades educativas dos alumnos.

c) Este curso hai cinco alumnos escolarizados en 1º con distintos reforzos, en xeral, nas materias procedimentais. No caso de EPV, despois de facer unha preavaliación, non considero necesario de momento este reforzo xa que, si ben houbo resultados mellores ou piores, non destacou a tarefa de ningún dos alumnos citados como algo que chamara a atención pola súa falta de capacidade. En caso de detectar carencias en algún alumno/a máis adiante, ou incorporarse algún alumno/a con esas características habería que actuar segundo indican os apartados a e b.

1.13 CRITERIOS DE AVALIACIÓN Á PROGRAMACIÓN DE 1º

Ó longo do curso farase unha avaliación da programación para determinar os seguintes aspectos:

- Grao de adecuación dos obxectivos para a adquisición das capacidades por parte do alumnado.
- Necesidade da modificación ou adecuación de contidos para cada curso.
- Temporalización e secuenciación dos contidos de cada curso.
- Reflexión sobre o resultado académico dos alumnos.
- Análise global do curso académico con vistas a unha posible modificación para anos posteriores.

1.14 ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS 1º

Durante o curso 2015/16 non están previstas actividades fora do centro en horario lectivo ou fóra deste; aínda que o Departamento debe subliñar que se poderán levar a cabo calquera outras que de modo imprevisto poidan xurdir e que a xuízo do Departamento de Debuxo sexan un complemento educativo para o alumno.

1.15 MÍNIMOS 1º DA ESO

- Identifica e valora a importancia do punto, a liña e o plano,
- Experimenta co punto, a liña e o plano co concepto de ritmo, aplicándoos de forma libre e espontánea
- Experimenta co valor expresivo da liña e o punto , en composicións a man alzada, estruturadas xeometricamente ou máis libres e espontáneas.

- Realiza composicións que transmiten emocións básicas (calma, violencia, alegría, tristura, etc.) utilizando diversos recursos gráficos en cada caso (claroscuro, liñas, puntos, texturas, cores, etc.).
- Realiza composicións modulares con diferentes procedementos gráfico-plásticos en aplicacións ao deseño téxtil, ornamental, arquitectónico ou decorativo.
- Experimenta coas cores primarias e secundarias, estudando a síntese aditiva e substractiva e as cores complementarias.
- Transcribe texturas táctiles a texturas visuais utilizándoas en composicións abstractas ou figurativas.
- Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas.
- Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos.
- Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas.
- Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto orde e estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.
- Diferencia imaxes figurativas de abstractas.
- Crea imaxes con distintos graos de iconicidade baseándose nun mesmo tema.
- Deseña símbolos e iconas.
- Traza as rectas que pasan por tres puntos, usando a regra, e resalta o triángulo que se forma.
- Traza rectas paralelas e perpendiculares a outra dada, que pasen por puntos definidos, utilizando escuadra e cartabón con suficiente precisión.
- Constrúe unha circunferencia lobulada de seis elementos, utilizando o compás.
- Divide a circunferencia en seis partes iguais, usando o compás, e debuxa coa regra o hexágono regular e o triángulo equilátero que se posibilita.
- Identifica os ángulos de 30°, 45°, 60° e 90° na escuadra e no cartabón.
- Constrúe a bisectriz dun ángulo calquera, con regra e compás.
- Traza a mediatriz dun segmento utilizando compás e regra, e tamén utilizando regra, escuadra e cartabón.
- Divide un segmento en partes iguais, aplicando o teorema de Thales.
- Explica, verbalmente ou por escrito, os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisectriz, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos paralelos).
- Clasifica calquera triángulo, observando os seus lados e os seus ángulos
- Constrúe un triángulo coñecendo dous lados e un ángulo, ou dous ángulos e un lado, ou os seus tres lados, utilizando correctamente as ferramentas.
- Clasifica correctamente calquera cuadrilátero.
- Constrúe calquera paralelogramo coñecendo dous lados consecutivos e unha diagonal.
- Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.

3.1 CONTIDOS DE 3º DA ESO

Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 3º curso		
Táboa IV	Contidos	Competencias clave
Bloque 1. Expresión plástica		
b,c, d, f,g,h	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Proceso creativo. Métodos creativos aplicados a procesos de artes plásticas e deseño. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSIEE
b, d, f, g, h	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. O proceso creativo desde a idea inicial ata a execución definitiva. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE
a, c, d, f, n	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. A imaxe como representación da realidade. Iconicidade na imaxe gráfica. Niveis de iconicidade. ▪ B1.4. O bosquejo ou apuntamento como estudo previo ao resultado final. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
a, c, d, f, n	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Natureza da cor. Cor luz e cor pigmento. ▪ B1.6. Temperatura da cor. ▪ B1.7. Simbolismo da cor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CSIEE
b, c, f, g, n	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Materiais e técnicas de debuxo e pintura. Técnicas plásticas: secas, húmidas e mixtas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC
Bloque 2. Comunicación audiovisual		
a, d, f	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Percepción visual. Proceso perceptivo. ▪ B2.2. Constantes perceptivas de forma, tamaño e cor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
a, n	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Ilusións ópticas. ▪ B2.4. Leis ou principios da Gestalt. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC
e ,g, o	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Imaxe en movemento: posibilidades expresivas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD
a,c, d, f, g, h	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Linguaxe visual. Signo visual. Significante e significado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
a,c, f, h, ñ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Linguaxe da imaxe. Aprender a ler a imaxe. ▪ B2.8. Denotación e connotación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC
e ,l, n, ñ, o	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Fotografía. A fotografía como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD
a ,c, d, e, h	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.10. Linguaxes visual e audiovisual: funcións e códigos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
a, c, d, e, o	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.11. Recursos visuais presentes en mensaxes publicitarias visuais e audiovisuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

a, c, d, e, o	▪ B2.12. Publicidade: principais recursos visuais empregados nela.	▪ CCL
a, c, d, f, h, i	▪ B2.13. Cine. O cine como medio de comunicación.	▪ CCEC
e, g, i	▪ B2.14. Linguaxe multimedia como ferramenta de traballo.	▪ CD
Bloque 3. Debuxo técnico		
b, f, g,	▪ B3.1. Lugares xeométricos fundamentais. Circunferencia, mediatriz, bisectriz e mediana.	▪ CCL
b, f, n	▪ B3.2. Polígonos. Polígonos regulares e irregulares. Clasificación dos polígonos.	▪ CAA
b, f, n	▪ B3.3. Construción de polígonos regulares dado o lado.	▪ CMCCT
b, e, f, g	▪ B3.4. Tanxencias e enlaces. Propiedades e consideracións xeométricas das tanxencias.	▪ CMCCT ▪ CA
b, e, f, g	▪ B3.5. Tanxencias e enlaces en curvas técnicas: óvalos e ovoides.	▪ CMCCT
b, f, o	▪ B3.6. Propiedades e características das tanxencias en óvalos e ovoides.	▪ CSIEE
b, f, g, n	▪ B3.7. Enlaces en curvas técnicas. Espirais: propiedades e características.	▪ CMCCT
b, f, g, n	▪ B3.8. Redes modulares: cadrada e triangular. ▪ B3.9. Concepto de simetría, xiro e translación aplicado as composicións modulares.	▪ CD
b, f, n, o	▪ B3.10. Representación obxectiva de sólidos. Introducción aos sistemas de medida e sistemas perspectivivos. Vistas diédricas dun sólido.	▪ CMCCT
b, f, n, o	▪ B3.11. Introducción ás axonometrías e ás súas características. Axonometría cabaleira aplicada a volumes sinxelos.	▪ CMCCT
b, f, n, o	▪ B3.12. Axonometría isométrica aplicada a volumes sinxelos.	▪ CCEC

3.2 CRITERIOS DE AVALIACIÓN DE 3º DA ESO

Bloque 1. Expresión plástica.

- B1.1. Coñecer e aplicar os métodos creativos gráfico-plásticos aplicados a procesos de artes plásticas e deseño.
- B1.2. Crear composicións gráfico-plásticas persoais e colectivas.
- B1.3. Debuxar con distintos niveis de iconicidade da imaxe.
- B1.4. Identificar e diferenciar as propiedades da cor luz e a cor pigmento.
- B1.5. Coñecer e aplicar as posibilidades expresivas das técnicas gráfico-plásticas secas, húmidas e mixtas. Témpera e lapis de grafito e de cor; colaxe.

Bloque 2. Comunicación audiovisual.

- B2.1. Identificar os elementos e factores que interveñen no proceso de percepción de imaxes.
- B2.2. Recoñecer as leis visuais da Gestalt que posibilitan as ilusións ópticas e aplicar estas leis na elaboración de obras propias.
- B2.3. Coñecer os fundamentos da imaxe en movemento e explorar as súas posibilidades expresivas.
- B2.4. Identificar significante e significado nun signo visual.
- B2.5. Describir, analizar e interpretar unha imaxe, distinguindo os seus aspectos denotativo e connotativo.
- B2.6. Analizar e realizar fotografías comprendendo e aplicando os fundamentos desta.
- B2.7. Utilizar de xeito axeitado as linguaxes visual e audiovisual con distintas funcións.
- B2.8. Identificar e recoñecer as linguaxes visuais apreciando os estilos e as tendencias, valorando, e respectando do patrimonio histórico e cultural, e gozando del.
- B2.9. Identificar e empregar recursos visuais como as figuras retóricas na linguaxe publicitaria.
- B2.10. Apreciar a linguaxe do cine analizando obras de xeito crítico, situándoas no seu contexto histórico e sociocultural, e reflexionando sobre a relación da linguaxe cinematográfica coa mensaxe da obra.
- B2.11. Comprender os fundamentos da linguaxe multimedia, valorar as achegas das tecnoloxías dixitais e ser capaz de elaborar documentos mediante este.

Bloque 3. Debuxo técnico

- B3.1. Coñecer lugares xeométricos e definilos.
- B3.2. Clasificar os polígonos en función dos seus lados, recoñecendo os regulares e os irregulares.
- B3.3. Estudar a construción de polígonos regulares coñecendo o lado.
- B3.4. Comprender as condicións dos centros e as rectas tanxentes en distintos casos de tanxencia e enlaces.
- B3.5. Comprender a construción do óvalo e do ovoide básicos, aplicando as propiedades das tanxencias entre circunferencias.
- B3.6. Analizar e estudar as propiedades das tanxencias nos óvalos e nos ovoides.
- B3.7. Aplicar as condicións das tanxencias e enlaces para construír espirais de dous, tres, catro e cinco centros.
- B3.8. Estudar os conceptos de simetrías, xiros e translacións aplicándoos ao deseño de composicións con módulos.
- B3.9. Comprender o concepto de proxección e aplicalo ao debuxo das vistas de obxectos, con coñecemento da utilidade das anotacións, practicando sobre as tres vistas de obxectos sinxelos e partindo da análise das súas vistas principais.
- B3.10. Comprender e practicar o procedemento da perspectiva cabaleira aplicada a volumes elementais.
- B3.11. Comprender e practicar os procesos de construción de perspectivas isométricas de volumes sinxelos.

3.3 COMPETENCIAS CLAVE E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE 3º

Táboa V		Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 3º curso						
Estándares de aprendizaxe		Competencias clave						
Bloque 1. Expresión plástica.		CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCEC
▪ EPVAB1.1.1. Crea composicións aplicando procesos creativos sinxelos, mediante propostas por escrito, axustándose aos obxectivos finais.					X			
▪ EPVAB1.1.2. Coñece e aplica métodos creativos para a elaboración de deseño gráfico, deseños de produto, moda e as súas múltiples aplicacións.							X	
▪ EPVAB1.2.1. Reflexiona e avalía, oralmente e por escrito, o proceso creativo propio e alleo desde a idea inicial ata a execución definitiva.							X	
▪ EPVAB1.3.1. Comprende e emprega os niveis de iconicidade da imaxe gráfica, elaborando bosquexos, apuntamentos, e debuxos esquemáticos, analíticos e miméticos.								X
▪ EPVAB1.4.1. Realiza modificacións da cor e as súas propiedades empregando técnicas propias da cor pigmento e da cor luz, aplicando as TIC, para expresar sensacións en composicións sinxelas.							X	
▪ EPVAB1.4.2. Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas sinxelas.						X		
		CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCEC
▪ EPVAB1.4.3. Realiza composicións abstractas con diferentes técnicas gráficas para expresar sensacións por medio do uso da cor.							X	

<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.5.1. Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade. 	X						
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.5.2. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas. 							X
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.5.3. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas. 							X
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.5.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles para crear composicións, colaxes matéricas e figuras tridimensionais. 					X		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.5.5. Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos. 						X	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.5.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas. 					X		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.5.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en orde e estado perfectos, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades. 					X		
Bloque 2. Comunicación audiovisual	CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB2.1.1. Analiza as causas polas que se produce unha ilusión óptica aplicando coñecementos dos procesos perceptivos. 				X			

▪ EPVAB2.2.1. Identifica e clasifica ilusións ópticas segundo as leis da Gestalt.					X		
▪ EPVAB2.2.2. Deseña ilusións ópticas baseándose nas leis da Gestalt.							X
▪ EPVAB2.3.1. Elabora unha animación con medios dixitais e/ou analóxicos.			X				
▪ EPVAB2.4.1. Distingue significativo e significado nun signo visual.	X						
▪ EPVAB2.5.1. Realiza a lectura obxectiva dunha imaxe identificando, clasificando e describindo os seus elementos.	X						
▪ EPVAB2.5.2. Analiza unha imaxe, mediante unha lectura subxectiva, identificando os elementos de significación, narrativos e as ferramentas visuais utilizadas, sacando conclusións e interpretando o seu significado.							X
▪ EPVAB2.6.1. Identifica encadramentos e puntos de vista nunha fotografía.	X						
▪ EPVAB2.6.2. Realiza fotografías con distintos encadramentos e puntos de vista, aplicando diferentes leis compositivas.			X				
▪ EPVAB2.7.1. Deseña, en equipo, mensaxes visuais e audiovisuais con distintas funcións utilizando diferentes linguaxes e códigos, seguindo de xeito ordenado as fases do proceso (guión técnico, storyboard, realización, etc.), e valora de xeito crítico os resultados.	X						
▪ EPVAB2.8.1. Identifica os recursos visuais presentes en mensaxes publicitarias visuais e audiovisuais.					X		▪ CSC
	CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCEC
▪ EPVAB2.9.1. Deseña unha mensaxe publicitaria utilizando recursos visuais como as figuras retóricas.	X						

▪ EPVAB2.10.1. Reflexiona criticamente sobre unha obra de cine, situándoa no seu contexto e analizando a narrativa cinematográfica en relación coa mensaxe.							X
▪ EPVAB2.11.1. Elabora documentos multimedia para presentar un tema ou proxecto, empregando os recursos dixitais de xeito axeitado.			X				
Bloque 3. Debuxo técnico.	CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCEC
▪ EPVAB3.1.1. Explica verbalmente ou por escrito os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisectriz, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos paralelos, etc.).	X						
▪ EPVAB3.2.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.				X			
▪ EPVAB3.3.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, coñecendo o lado.		X					
▪ EPVAB3.4.1. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias, utilizando adecuadamente as ferramentas.		X					
▪ EPVAB3.4.2. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias e rectas, utilizando adecuadamente as ferramentas.				X			
	CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCEC
▪ EPVAB3.5.1. Constrúe correctamente un óvalo regular, coñecendo o diámetro maior.		X					
▪ EPVAB3.6.1. Constrúe varios tipos de óvalos e ovoides, segundo os diámetros coñecidos.						X	

▪ EPVAB3.7.1. Constrúe correctamente espirais de dous, tres, catro e cinco centros.		X					
▪ EPVAB3.8.1. Executa deseños aplicando repeticións, xiros e simetrías de módulos.			X				
▪ EPVAB3.9.1. Debuxa correctamente as vistas principais de volumes frecuentes, identificando as tres proxeccións dos seus vértices e as súas arestas.		X					
▪ EPVAB3.10.1. Constrúe a perspectiva cabaleira de prismas e cilindros simples, aplicando correctamente coeficientes de redución sinxelos.		X					
▪ EPVAB3.11.1. Realiza perspectivas isométricas de volumes sinxelos, utilizando correctamente a escuadra e o cartabón para o trazado de paralelas.							X
	CCL	CMCCT	CD	CAA	CSC	CSIEE	CCEC

3.4 METODOLOXÍA DIDÁCTICA 3º ESO

metodoloxías activas e fomento do rol activo do alumnado Débese fomentar a creatividade, tanto no traballo individual como no traballo colaborativo e a aprendizaxe por proxectos orientados á realización de tarefas.

Metodoloxía inclusiva fomentando o traballo en grupo e tendo especial sensibilidade á atención á diversidade nas aulas procurando a integración dos coñecementos, os procedementos, as actitudes e as emocións

competencias transversais A comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e da comunicación, o emprendemento, e a educación cívica e constitucional

3.5 MATERIAIS E RECURSOS 3º

Diferentes libros de plástica (o alumnado non ten asignado ningún concreto) e vídeos de youtube (métodos de construción de polígonos, etc), así como sitios web na Internet.

O acceso á aula de informática -onde traballar con programas instalados ou accedendo a Internet- vai depender da dispoñibilidade horaria da mesma, xa que a súa utilización vai ser para unha parte do bloque dous, e non temos distribución horaria semanal(sería todo o ano). Haberá que coordinarse co resto dos grupos e profesorado.

Aula de plástica con distintos útiles e materiais e modelos para traballar distintas técnicas collage, carboncillo, pastel, acrílico, etc.

3.6 CONTRIBUCION Ó PLAN LECTOR 3º

Propónselle ó alumnado a lectura de libros da historia da arte que hai na biblioteca e na aula de plástica. Recolleráselle un resumo sobre a vida de algún autor que el/ela escolla, téndoo en conta no apartado actitudinal.

3.7 CONTRIBUCIÓN Ó PROXECTO TICS 3º

Buscas na Internet. Traballo con programas na aula de informática. Traballo en páxinas en rede.

3.8 CONTRIBUCIÓN Ó PROXECTO LINGÜÍSTICO 3º DA ESO

O mundo e vocabulario artístico son dunha riqueza enorme sendo moi importantes no dominio lingüístico das persoas, tanto é así, que é considerado unha medida da súa cultura.

3.9 SECUENCIACIÓN TEMPORAL 3º DA ESO

Esta temporalización é meramente orientativa e como guión a seguir. Pódense producir- e seguramente o farán- cambios na mesma ó longo do curso debido a que é o primeiro curso desde a entrada desta reforma educativa , contando tamén os imprevistos que se poidan dar, excursións, folgas etc. Os cambios aparecerían na memoria de final de curso.

1º trimestre “*Debuxo Técnico*”

2º trimestre “*Comunicación audiovisual*”

3º trimestre “*Expresión plástica*”

3.10 PROCESO DE AVALIACION 3º DA ESO

Ó principio de curso realizarase unha **preaavaliación** por escrito para coñecer o nivel de partida do alumnado. Tamén se realizarán- en xeral- probas de preavaliación ó principio dos bloques de contido, salvo problemas de tempo no desenvolvemento da materia. Estas preavaliacións poderán ser escritas ou orais facéndolle preguntas á clase en conxunto.

O grao de consecución dos obxectivos farase tomando como referencia os criterios de avaliación sobre os contidos e estándares de aprendizaxe. Para avaliar as competencias clave usarase a táboa V desta programación que relaciona os estándares coas competencias de 3º.

Os instrumentos de avaliación serán: a observación directa na clase, a recollida de traballos individuais e en grupo, así como a comprobación dos traballos na Internet, e exames prácticos de comprobación de coñecementos e destrezas.

Cada trimestre farase como mínimo unha recollida dos traballos, un exame, e comprobación na aula de informática (salvo no caso de non usarse esta)

Táboa VI			
Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 3º curso			
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave
Bloque 1. Expresión plástica			
▪ B1.1. Proceso creativo. Métodos creativos aplicados a procesos de artes plásticas e deseño.	▪ B1.1. Coñecer e aplicar os métodos creativos gráfico-plásticos aplicados a procesos de artes plásticas e deseño.	▪ EPVAB1.1.1. Crea composicións aplicando procesos creativos sinxelos, mediante propostas por escrito, axustándose aos obxectivos finais.	▪ CAA
		▪ EPVAB1.1.2. Coñece e aplica métodos creativos para a elaboración de deseño gráfico, deseños de produto, moda e as súas múltiples aplicacións.	▪ CSIEE
▪ B1.2. O proceso creativo desde a idea inicial ata a execución definitiva.	▪ B1.2. Crear composicións gráfico-plásticas persoais e colectivas.	▪ EPVAB1.2.1. Reflexiona e avalía, oralmente e por escrito, o proceso creativo propio e alleo desde a idea inicial ata a execución definitiva.	▪ CSIEE

Táboa VI	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 3º curso		
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. A imaxe como representación da realidade. Iconicidade na imaxe gráfica. Niveis de iconicidade. ▪ B1.4. O bosquexo ou apuntamento como estudo previo ao resultado final. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Debuxar con distintos niveis de iconicidade da imaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.3.1. Comprende e emprega os niveis de iconicidade da imaxe gráfica, elaborando bosquexos, apuntamentos, e debuxos esquemáticos, analíticos e miméticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Natureza da cor. Cor luz e cor pigmento. ▪ B1.6. Temperatura da cor. ▪ B1.7. Simbolismo da cor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Identificar e diferenciar as propiedades da cor luz e a cor pigmento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.4.1. Realiza modificacións da cor e as súas propiedades empregando técnicas propias da cor pigmento e da cor luz, aplicando as TIC, para expresar sensacións en composicións sinxelas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.4.2. Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas sinxelas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.4.3. Realiza composicións abstractas con diferentes técnicas gráficas para expresar sensacións por medio do uso da cor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Materiais e técnicas de debuxo e pintura. Técnicas plásticas: secas, húmidas e mixtas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Coñecer e aplicar as posibilidades expresivas das técnicas gráfico-plásticas secas, húmidas e mixtas. Témpera e lapis de grafito e de cor; colaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.5.1. Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.5.2. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.5.3. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC

Táboa VI	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 3º curso		
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave
		esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas.	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.5.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles para crear composicións, colaxes mátericas e figuras tridimensionais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.5.5. Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.5.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.5.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en orde e estado perfectos, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
Bloque 2. Comunicación audiovisual			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Percepción visual. Proceso perceptivo. ▪ B2.2. Constantes perceptivas de forma, tamaño e cor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Identificar os elementos e factores que interveñen no proceso de percepción de imaxes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB2.1.1. Analiza as causas polas que se produce unha ilusión óptica aplicando coñecementos dos procesos perceptivos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Ilusións ópticas. ▪ B2.4. Leis ou 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Recoñecer as leis visuais da Gestalt que posibilitan as ilusións 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB2.2.1. Identifica e clasifica ilusións ópticas segundo as leis da Gestalt. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC

Táboa VI		Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 3º curso	
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave
principios da Gestalt.	ópticas e aplicar estas leis na elaboración de obras propias.	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.2.2. Deseña ilusións ópticas baseándose nas leis da Gestalt. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Imaxe en movemento: posibilidades expresivas. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Coñecer os fundamentos da imaxe en movemento e explorar as súas posibilidades expresivas. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.3.1. Elabora unha animación con medios dixitais e/ou analóxicos. 	<ul style="list-style-type: none"> CD
<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Linguaxe visual. Signo visual. Significante e significado. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Identificar signifiante e significado nun signo visual. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.4.1. Distingue signifiante e significado nun signo visual. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Linguaxe da imaxe. Aprender a ler a imaxe. B2.8. Denotación e connotación. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Describir, analizar e interpretar unha imaxe, distinguindo os seus aspectos denotativo e connotativo. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.5.1. Realiza a lectura obxectiva dunha imaxe identificando, clasificando e describindo os seus elementos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.5.2. Analiza unha imaxe, mediante unha lectura subxectiva, identificando os elementos de significación, narrativos e as ferramentas visuais utilizadas, sacando conclusións e interpretando o seu significado. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
<ul style="list-style-type: none"> B2.9. Fotografía. A fotografía como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Analizar e realizar fotografías comprendendo e aplicando os fundamentos desta. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.6.1. Identifica encadramentos e puntos de vista nunha fotografía. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.6.2. Realiza fotografías con distintos encadramentos e puntos de vista, aplicando diferentes leis compositivas. 	<ul style="list-style-type: none"> CD
<ul style="list-style-type: none"> B2.10. Linguaxes visual e audiovisual: funcións e códigos. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Utilizar de xeito axeitado as linguaxes visual e audiovisual con distintas funcións. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.7.1. Deseña, en equipo, mensaxes visuais e audiovisuais con distintas funcións utilizando diferentes linguaxes e códigos, seguindo de xeito ordenado as fases do proceso (guión técnico, storyboard, realización, etc.), e 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

Táboa VI		Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 3º curso	
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave
		valora de xeito crítico os resultados.	
<ul style="list-style-type: none"> B2.11. Recursos visuais presentes en mensaxes publicitarias visuais e audiovisuais. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.8. Identificar e recoñecer as linguaxes visuais apreciando os estilos e as tendencias, valorando, e respectando do patrimonio histórico e cultural, e gozando del. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.8.1. Identifica os recursos visuais presentes en mensaxes publicitarias visuais e audiovisuais. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
<ul style="list-style-type: none"> B2.12. Publicidade: principais recursos visuais empregados nela. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.9. Identificar e empregar recursos visuais como as figuras retóricas na linguaxe publicitaria. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.9.1. Deseña unha mensaxe publicitaria utilizando recursos visuais como as figuras retóricas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> B2.13. Cine. O cine como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.10. Apreciar a linguaxe do cine analizando obras de xeito crítico, situándoas no seu contexto histórico e sociocultural, e reflexionando sobre a relación da linguaxe cinematográfica coa mensaxe da obra. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.10.1. Reflexiona criticamente sobre unha obra de cine, situándoa no seu contexto e analizando a narrativa cinematográfica en relación coa mensaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
<ul style="list-style-type: none"> B2.14. Linguaxe multimedia como ferramenta de traballo. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.11. Comprender os fundamentos da linguaxe multimedia, valorar as achegas das tecnoloxías dixitais e ser capaz de elaborar documentos mediante este. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB2.11.1. Elabora documentos multimedia para presentar un tema ou proxecto, empregando os recursos dixitais de xeito axeitado. 	<ul style="list-style-type: none"> CD
Bloque 3. Debuxo técnico			
<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Lugares xeométricos fundamentais. Circunferencia, mediatriz, bisectriz e mediana. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Coñecer lugares xeométricos e defínilos. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.1.1. Explica verbalmente ou por escrito os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisectriz, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

Táboa VI		Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 3º curso	
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave
		paralelos, etc.).	
<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Polígonos. Polígonos regulares e irregulares. Clasificación dos polígonos. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Clasificar os polígonos en función dos seus lados, recoñecendo os regulares e os irregulares. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.2.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA
<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Construción de polígonos regulares dado o lado. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Estudar a construción de polígonos regulares coñecendo o lado. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.3.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, coñecendo o lado. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Tanxencias e enlaces. Propiedades e consideracións xeométricas das tanxencias. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Comprender as condicións dos centros e as rectas tanxentes en distintos casos de tanxencia e enlaces. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.4.1. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias, utilizando adecuadamente as ferramentas. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
		<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.4.2. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias e rectas, utilizando adecuadamente as ferramentas. 	<ul style="list-style-type: none"> CA
<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Tanxencias e enlaces en curvas técnicas: óvalos e ovoides. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Comprender a construción do óvalo e do ovoide básicos, aplicando as propiedades das tanxencias entre circunferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.5.1. Constrúe correctamente un óvalo regular, coñecendo o diámetro maior. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Propiedades e características das tanxencias en óvalos e ovoides. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Analizar e estudar as propiedades das tanxencias nos óvalos e nos ovoides. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.6.1. Constrúe varios tipos de óvalos e ovoides, segundo os diámetros coñecidos. 	<ul style="list-style-type: none"> CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Enlaces en curvas técnicas. Espirais: propiedades e características. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Aplicar as condicións das tanxencias e enlaces para construír espirais de dous, tres, catro e cinco centros. 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.7.1. Constrúe correctamente espirais de dous, tres, catro e cinco centros. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> B3.8. Redes 	<ul style="list-style-type: none"> B3.8. Estudar os 	<ul style="list-style-type: none"> EPVAB3.8.1. Executa deseños 	<ul style="list-style-type: none"> CD

Táboa VI		Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 3º curso	
Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Comp. clave
modulares: cadrada e triangular. ▪ B3.9. Concepto de simetría, xiro e translación aplicado as composicións modulares.	conceptos de simetrías, xiros e translacións aplicándoos ao deseño de composicións con módulos.	aplicando repeticións, xiros e simetrías de módulos.	
▪ B3.10. Representación obxectiva de sólidos. Introducción aos sistemas de medida e sistemas perspectivados. Vistas diédricas dun sólido.	▪ B3.9. Comprender o concepto de proxección e aplicalo ao debuxo das vistas de obxectos, con coñecemento da utilidade das anotacións, practicando sobre as tres vistas de obxectos sinxelos e partindo da análise das súas vistas principais.	▪ EPVAB3.9.1. Debuxa correctamente as vistas principais de volumes frecuentes, identificando as tres proxeccións dos seus vértices e as súas arestas.	▪ CMCCT
▪ B3.11. Introducción ás axonometrías e ás súas características. Axonometría cabaleira aplicada a volumes sinxelos.	▪ B3.10. Comprender e practicar o procedemento da perspectiva cabaleira aplicada a volumes elementais.	▪ EPVAB3.10.1. Constrúe a perspectiva cabaleira de prismas e cilindros simples, aplicando correctamente coeficientes de redución sinxelos.	▪ CMCCT
▪ B3.12. Axonometría isométrica aplicada a volumes sinxelos.	▪ B3.11. Comprender e practicar os procesos de construción de perspectivas isométricas de volumes sinxelos.	▪ EPVAB3.11.1. Realiza perspectivas isométricas de volumes sinxelos, utilizando correctamente a escuadra e o cartabón para o trazado de paralelas.	▪ CCEC

3.11 CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN 3º DA ESO.

A cualificación dos/as alumnos/as farase tendo en conta os seguintes criterios:

Actividades prácticas. Láminas e traballos: terán un peso na nota global do 60%.

Probas de exames: terán un peso do 20% sobre a nota global, sendo necesario, para facer media coas outras notas, obter unha nota no exame igual ou superior ó 4.

Actitude: será un 20 % da nota global e terase en conta o comportamento, interese, limpeza, respecto cara ós demais, coidado do equipamento da aula de informática, plan lector e facer as tarefas diarias.

3.11b ALUMNADO COA MATERIA PENDENTE DE 3ºESO

O alumnado de educación secundaria obrigatoria que teña promocionado a cuarto curso, coa materia de EPV pendente, poderá recuperala no curso 2016/17.

Os contidos esixidos serán os que formaban parte da programación do curso 2016/2016 da seguinte maneira:.

Ó longo do curso se lles entregarán diversos tarefas de repaso dos bloques de contidos, podendo aprobar se están ben feitas e entregadas en prazo.

En caso de non aprobar desta maneira realizaranse dúas probas, unha en maio e outra en setembro. Con tal de aprobar unha delas sería suficiente e xa non tería que asistir á outra.

De momento non hai ningún alumno escolarizado en 4º coa materia de EPV de 3º pendente

3.12 MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Entre estas medidas estableceranse aquelas que garantan que as condicións de realización das avaliacións se adapten ás necesidades do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.

Este ano hai unha alumna de altas capacidades. Vai adiantada un curso e parece unha medida acertada xa que está integrada na aula e adoita obter unha cualificacións excelentes. Na aula fomentarei a súa autonomía persoal, e a capacidade de aprender a aprender.

En caso de incorporarse ó longo do curso algún outro alumno/a con necesidades educativas especiais deberanse tomar medidas específicas en función das necesidades:

Cognitivas: Teranse en conta simplificacións ou ampliación nos contidos teóricos, cun grado menor ou maior de afondamento pero cun mesmo esquema na adquisición dos contidos. En casos extremos se recurrirá a unha adaptación curricular con outros obxectivos.

Alumnos/as con dificultades físicas permanentes que lle impidan a normal participación na práctica da materia: Creación de roles especiais como supervisores, colaboración co material, axuda na organización práctica, preparación de pequenas exposicións para os compañeiros/as, elaboración de traballos etc. Aparte de traballar cun grupo na elaboración do deseño do obxecto, e planificación do traballo.

3.13 CRITERIOS DE AVALIACIÓN Á PROGRAMACIÓN DE 3º

Ó longo do curso farase unha avaliación da programación para determinar os seguintes aspectos:

-Grao de adecuación dos obxectivos para a adquisición das capacidades por parte do alumnado.

- Necesidade da modificación ou adecuación de contidos para cada curso.

-Temporalización e secuenciación dos contidos de cada curso.

-Reflexión sobre o resultado académico dos alumnos.

-Análise global do curso académico e das actividades complementarias e extraescolares.

3.14 ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS

Durante o curso 2015/16 non están previstas actividades fora do centro en horario lectivo ou fóra deste; aínda que o Departamento debe subliñar que se poderán levar a cabo calquera outras que de modo imprevisto poidan xurdir e que a xuízo do Departamento de Debuxo sexan un complemento educativo para o alumno.

3.15 MÍNIMOS DE 3º DA ESO

-1.1.1. Crea composicións aplicando procesos creativos sinxelos, .

-1.2.1. Reflexiona e avalía, oralmente e por escrito, o proceso creativo propio e alleo desde a idea inicial ata a execución definitiva.

-1.3.1. Comprende e emprega os niveis de iconicidade da imaxe gráfica, elaborando bosquexos, apuntamentos, e debuxos esquemáticos, analíticos e miméticos.

-1.4.1. Realiza modificacións da cor e as súas propiedades empregando técnicas propias da cor pigmento e da cor luz, aplicando as TIC, para expresar sensacións en composicións sinxelas.

-1.4.2. Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas sinxelas.

-1.4.3. Realiza composicións abstractas con diferentes técnicas gráficas para expresar sensacións por medio do uso da cor.

-1.5.1. Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade.

--1.5.3. Experimenta coas témporas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.),.

-1.5.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles para crear composicións, colaxes e figuras tridimensionais.

-1.5.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas.

-1.5.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en orde e estado perfectos, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.

-2.2.1. Identifica e clasifica ilusións ópticas segundo as leis da Gestalt.

-2.2.2. Deseña ilusións ópticas baseándose nas leis da Gestalt.

EN FUNCIÓN AULA INF..3.1. Elabora unha animación con medios dixitais e/ou analóxicos.

-2.6.1. Identifica encadramentos e puntos de vista nunha fotografía.

-2.7.1. Deseña, en equipo, mensaxes visuais e audiovisuais con distintas funcións utilizando diferentes linguaxes e códigos, e valora de xeito crítico os resultados.

-2.8.1. Identifica os recursos visuais presentes en mensaxes publicitarias visuais e audiovisuais.

-2.9.1. Deseña unha mensaxe publicitaria utilizando recursos visuais.

-2.10.1. Reflexiona criticamente sobre unha obra de cine, e analiza os planos de rodaxe.

-2.11.1. EN FUNCIÓN AULA INF Elabora documentos multimedia para presentar un tema ou proxecto, empregando os recursos dixitais de xeito axeitado.

-3.1.1. Explica verbalmente ou por escrito os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisectriz, circunferencia, rectas paralelas, planos paralelos)

-3.2.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.

-3.3.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, coñecendo o lado.

-3.4.1. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias, utilizando adecuadamente as ferramentas.

-3.4.2. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias e rectas, utilizando adecuadamente as ferramentas.

-3.5.1. Constrúe correctamente un óvalo regular, coñecendo o diámetro maior.

-3.9.1. Debuxa correctamente as vistas principais de volumes frecuentes, identificando as tres proxeccións dos seus vértices e as súas arestas.

-3.10.1. Constrúe a perspectiva cabaleira de prismas e cilindros simples, aplicando correctamente coeficientes de redución sinxelos.

-3.11.1. Realiza perspectivas isométricas de volumes sinxelos.

SINATURAS

Juan Manuel Fandiño Barros

Xanceda a 14 de outubro de 2016